

ВИКОРИСТАННЯ GDS-СИСТЕМ У ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ВИСОЧАН О. С.

кандидат економічних наук

Львів

Економічна криза останніх років спричинила необхідність структурної перебудови економіки країни загалом та окремих її сфер зокрема. Туристична галузь, створюючи продукт не першої необхідності, зіштовхнулася з необхідністю переходу до господарювання в екстремальних реаліях аморфного ринку. Функціонування в умовах жорсткої конкуренції, боротьба за кожного клієнта, ускладнення економічної кон'юнктури

привело до необхідності реорганізації бізнес-процесів, диверсифікації послуг, економії ресурсів, підвищення якості продукту туристичних агентів та операторів. Одним із головних засобів збільшення обсягів реалізації залишається активізація впровадження систем он-лайн бронювання (локальних та глобальних) в господарську діяльність підприємств сфери туризму.

Дослідження щодо використання сучасних інформаційних технологій в туризмі виконували такі вітчизняні та зарубіжні науковці: В. Балута, А. Галиновський, О. Губанова, І. Калашников, Д. Купінський, Ю. Міронов, М. Морозов, Т. Новгородцев, М. Скопень, О. Тоффлер, М. Хайдеггер та ін. Однак завершених досліджень у сфері застосування глобальних систем он-лайн бронюван-

ня в діяльності підприємств туристичного бізнесу все ще бракує. Окремо виділимо низку публікацій з цього приводу С. В. Мельниченка [1, 2], в яких автор розглядає теоретичні та практичні особливості функціонування систем GDS.

Метою статті є розкриття особливостей використання GDS-систем в діяльності суб'єктів туристичної діяльності. Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання: прослідкувати історичний розвиток глобальних систем резервування та географію їх поширення; дати характеристику найбільш відомим GDS; узагальнити можливості сучасних глобальних систем бронювання.

Абревіатура GDS означає глобальну дистрибуторську систему (*Global Distribution System*) і часто використовується поряд із синонімічною CRS (*Computer Reservations System*) – комп'ютерною системою бронювання. У міжнародній практиці зазвичай подається таке визначення GDS – міжнародна комп'ютерна мережа бронювання, яка використовується туристичними агентствами, сайтами он-лайн бронювання і великими корпораціями як єдина точка доступу для резервування квитків авіакомпаній, готельних номерів, оренди автомобілів та пов'язаних із цим послуг [3].

Як зазначається в джерелі [4] історичний розвиток GDS-систем розпочався у 1946 р., коли American Airlines встановили перші експериментальні автоматизовані системи бронювання, електромеханічні Reservisor. Обмеженість системи виявлялася у відсутності можливості для агентів формувати прямі запити, які повинні були зателефонувати у квиткові каси компанії і очікувати на відповідь оператора. Проблему спробувала вирішити компанія Trans-Canada Airlines (TCA), запровадивши з 1963р. систему ReserVec на базі транзисторних комп'ютерів із використанням перфокарт. Термінали були розміщені у всіх касах TCA. Паралельно дослідження проводилися і American Airlines спільно з IBM, які створили компанію SABRE (Semi-Automatic Business Research Environment) для реалізації ідеї створення автоматизованої системи авіа бронювання (ARS). Вже у грудні 1964 р. така система стала найбільшою неурядовою системою обробки даних у світі.

Незабаром інші авіакомпанії створили власні системи: Delta Air Lines впровадила DATAS у 1968 р.; United Airlines – Apollo, а TWA – PARS у 1971 р. У 1976 р. United Airlines розпочала розповсюдження своєї системи серед агентів. У відповідь на зростання попиту на подорожі, а також технологічні досягнення тих часів, з початку 80-х років минулого століття європейські компанії також почали інвестувати у дослідження в цьому напрямку. Наслідком стало створення найпотужніших систем бронювання на сьогодні: Amadeus, Galileo та Worldspan, які разом із Sabre утримують практично 100% ринку глобальних систем бронювання у Європі (рис. 1).

Численні дрібні компанії також пропонують на ринку власні розробки у сфері автоматизації бронювання, які прагнуть завоювати окремі ринкові ніші, однак обмежені просторово (табл. 1), галузево чи мовно, і їхня присутність на ринку є незначною.

Дамо характеристику основним продуктам на ринку GDS, використовуючи інформацію Представництва компанії Амадеус Глобал Тревел Дистрибуціон С.А. в Україні (www.amadeus.net.ua), ТзОВ «Галілео Східна Європа» (www.galileo.com.ua), Sabre Holdings (www.sabre.com) і Travelport, LP (www.travelport.com).

Однією із найбільш популярних фронт-офіс систем бронювання є Amadeus Selling Platform (ASP) компанії Amadeus, що заснована у 1987 р. чотирма європейськими авіакомпаніями – Air France, Iberia, Lufthansa та SAS. Продукт на ринку з'явився у 1991 р. і з тих пір постійно вдосконалюється.

Із системою можна працювати, використовуючи три можливих GUI-інтерфейси¹: Vista, ProWeb і Start Web Client, що відрізняються функціональністю, ціною і розраховані на компанії, різні за розміром. Сама ж система повністю інтегрована в інтернет-браузер і містить окремі продукти:

- ✦ **Amadeus Air** – потужний інструмент для бронювання рейсів авіакомпаній по всьому світу. Система, зокрема, дозволяє забронювати квитки практично всіх авіакомпаній України: Аеросвіт, Дніпроавіа, Донбасавіа, Львівські Авіалінії, Міжнародні Авіалінії України тощо. Модуль включає низку додаткових компонентів: *Amadeus Fares* – рішення, що дозволяє отримати доступ до різноманітних категорій тарифів (опублікованим, конфіденційним і спеціальним) авіакомпаній; *Amadeus Negotiated Fares* – продукт, що дозволяє користувачу самостійно здійснювати введення і супроводження конфіденційних тарифів авіакомпаній, що представлені в Амадеус; *Amadeus Value Pricer* – автоматична функція пошуку найбільш економічних тарифів в режимі реального часу;

¹ 90% всієї функціональності доступно через графічний інтерфейс. Для досвідчених користувачів є можливість використання ручного введення через режим Command Page.

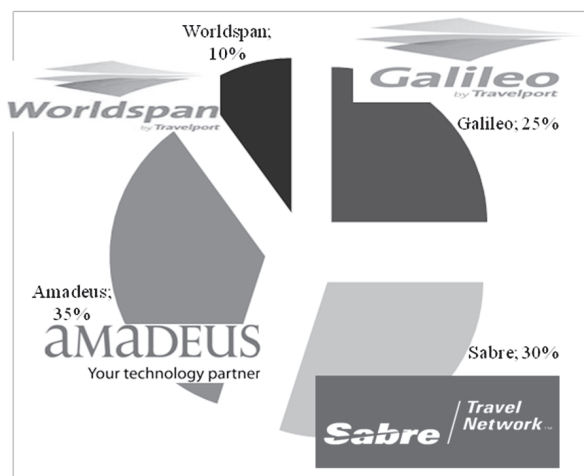

Рис. 1. Частки світового ринку «Великої Четвірки» GDS-систем

Джерело: побудовано автором на основі даних інтернет-ресурсу www.onlinetraveltraining.co.uk

Поширення GDS-систем у світі

Система	Періон										
	Європа	Північна Америка	Південна Америка	Австралія та Нова Зеландія	Південно-східна Азія	Близький схід	Японія	Південна Корея	Китай	Росія	
Abacus					+						
Amadeus	+	+		+	+					+	
Apollo		+	+				+				
Axess							+				
Galileo	+			+						+	
INFINI							+				
KIU			+								
Sabre	+	+									
Sirena										+	
Topas								+			
Travelsky									+		
Worldspan	+	+					+				

- ✦ **Amadeus Cars** – засіб формування пропозицій для клієнтів з бронювання автомобілів. Система містить пропозиції 43 компанії з прокату автомобілів;
- ✦ **Amadeus Hotels** – засіб для генерування інформації в режимі реального часу про наявність вільних номерів у більш ніж 66 тис. готелях, їх вартість залежно від типу, політику готелів щодо резервування та анулювання, а також бронювання обраних клієнтом номерів;
- ✦ **Amadeus Rail** – дистрибуція продуктів і сервісів залізниці за аналогією із авіакомпаніями. На даний момент компонента дозволяє здійснювати бронювання квитків лише декількох компаній Німеччини, Великобританії, Японії, Норвегії та Швеції;
- ✦ **Amadeus Cruise** – надає доступ до бронювання послуг 11 круїзних компаній, дозволяючи отримати повну інформацію щодо круїзних пакетів; Додаткові компоненти: *Amadeus E-mail* – забезпечує можливість відправки інформації про бронювання, тарифи на адресу електронної пошти клієнта безпосередньо з системи Амадеус; *Amadeus Customer Profile* – продукт, що дозволяє автоматизувати процедуру створення броні завдяки використанню раніше введеної інформації про клієнта в картку. Функція може бути використана також для корпоративних замовників; *Amadeus Travel Choice* – дозволяє автоматично враховувати при бронюванні побажання клієнтів та політику компанії; *Amadeus Service Fee Manager* – продукт, що дозволяє створювати різноманітні цінові схеми розрахунку сервісних зборів з гнучкими правилами у відповідності з бізнес-політикою компанії.

Іншою світовою глобальною дистрибутивною системою є **Galileo** від компанії Travelport, створена у 1987 р. групою провідних авіаперевізників: British Airways, Swissair, KLM Royal Dutch Airlines та Alitalia, спільно з компанією Covia. Програмний комплекс, який забезпечує доступ до системи Галілео, має назву **Galileo Desktop** (остання версія – 2.0). Він суміщає в собі графічний інтерфейс (програмний додаток Viewpoint) та термінальний режим (платформа Focalpoint), доповнений функцією Point and Click.

Система містить такі додатки:

- ✦ для бронювання авіаквитків: *ITIN (Enhanced Itinerary)* – для обробки маршрутної документації з активної броні з подальшим друком, відправкою електронною поштою або збереженням на комп'ютері; *LCCP (Low Cost Carrier Participation)* – для бронювання квитків від шести лоу-кост перевізників: *Norwegian, EasyJet, Kulula Air, Windjet, Jet2 та BMIbaby*; *Focalpoint Shopping* – для пошуку найоптимальніших з точки зору вартості, маршрутів на основі вимог клієнта; *Agency Private Fares* – для розміщення і супроводження тарифів та правил; *Galileo Fee Manager* – для автоматизації розрахунку сервісних зборів в момент створення бронювання;
- ✦ для бронювання номерів в готелях: *Galileo Hotels* з додатком *Pegasus Commission Processing* для автоматизації процесу отримання комісійної винагороди за бронюваннями готелів; автомобілів: *CarMaster*; залізничних квитків: *RailMaster*.

Також компанією Travelport створено низку сайтів, що оптимізують роботу туристичних компаній: ViewTrip.com – надає фірмам і туристам круглодобовий доступ до бронювань, створених в системі Галілео; travelportleisure.com – ресурс, що консолідує контент глобальних провай-

дерів інформації про готелі та оренду авто з можливістю їх бронювання безпосередньо на сайті.

Travelport представляє на ринку декілька локальних рішень, на зразок CETS (Central European Touristic Solution) – система, за допомогою якої здійснюється дистрибуція туристичних продуктів і послуг компаній Австрії, Німеччини, Швейцарії, Італії, Угорщини, Словаччини, Словенії, Польщі, Чехії.

Ще одним відомим GDS-рішенням є **Sabre Red** від компанії Sabre Travel Network, яке, як і попередні, включає програмні додатки в кількох сферах:

- ✦ **авіа: Sabre Air** – набір інструментів для отримання детальної інформації про наявність місць і розклад рейсів, а також для розрахунку тарифів і оформлення квитків; **Low Fare Search** – функція пошуку найбільш вигідних тарифів на основі заданих клієнтом параметрів; **NetCheck** – пошук і бронювання перельотів лоу-кост перевізників як в системі Сабре, так і в Інтернеті; **Unused eTicket** – засіб для відслідковування невикористаних електронних квитків; **Agency Fee Manager** – дозволяє створювати і керувати власними правилами розрахунку сервісних зборів для клієнтів; **Air Ticket Automator** – програмний продукт для автоматизації оформлення ручних бланків;
- ✦ **авто: Sabre Cars** – функція бронювання, що надає доступ компанії до повної інформації щодо прокату автомобілів;
- ✦ **готелі: Sabre Hotels** – модуль для бронювання в режимі реального часу готельних номерів.

Компанія Travelport володіє ще одним GDS-продуктом з «Великої четвірки» – **Worldspan**, який включає такі рішення: **Worldspan Airline Source** (вкл. **Worldspan FareSource** – для розміщення тарифів і формування цін; **Worldspan SecuRate Air Plus** – для управління конфіденційними тарифами авіакомпаній) – для бронювання авіа-

квитків; **Worldspan Car Rental Distribution Solutions** (вкл. **Worldspan Car Select**) – для бронювання авто; **Worldspan Hotel Distribution Solutions** (вкл. **Worldspan Interactive Maps for Hotels** – для отримання візуальної інформації про готелі) – для бронювання готельних номерів.

Таким чином, основними властивостями сучасних глобальних систем бронювання є: можливість бронювання готельних номерів, авіа- та залізничних квитків, автомобілів; автоматизація розрахунку сервісних зборів; наявність оптимізаційного функціоналу для пошуку квитків за найдешевшим тарифом, найвигіднішим маршрутом та іншими запитами клієнтів; можливість пошуку та бронювання пропозицій від лоу-кост авіакомпаній; можливість створення та супроводження бази даних постійних клієнтів, як фізичних осіб так і компаній; наявність потужної візуальної компоненти: фото та відео готелів, планів кімнат, схем доїзду, руху поїздів, географічних карт тощо; наявність засобів для обробки маршрутної документації (квитків, пам'яток, ваучерів тощо) з можливістю їх друку та/або відправки клієнту; можливість розширення за рахунок додавання компонент з автоматизації випускання страхових полісів, бронювання автобусних квитків і квитків на пором та ін.; можливість обміну даних із автоматизованими системами бухгалтерського обліку, інтеграції із корпоративними інформаційними системами; інтегрованість у веб-браузер; активне використання GUI-технологій поряд із інтерфейсом командного рядка; використання операційної системи реального часу (зазвичай TRF); забезпечення доступу до ресурсів із мобільних пристроїв: телефонів, iPhone та iPad.

Логічно, що наступним кроком розвитку систем GDS є спроба їхньої інтеграції на основі одного програмного продукту, що забезпечує одночасний доступ до кількох глобальних дистриб'юторських систем із можливістю використання всього наявного функціоналу (рис. 2).

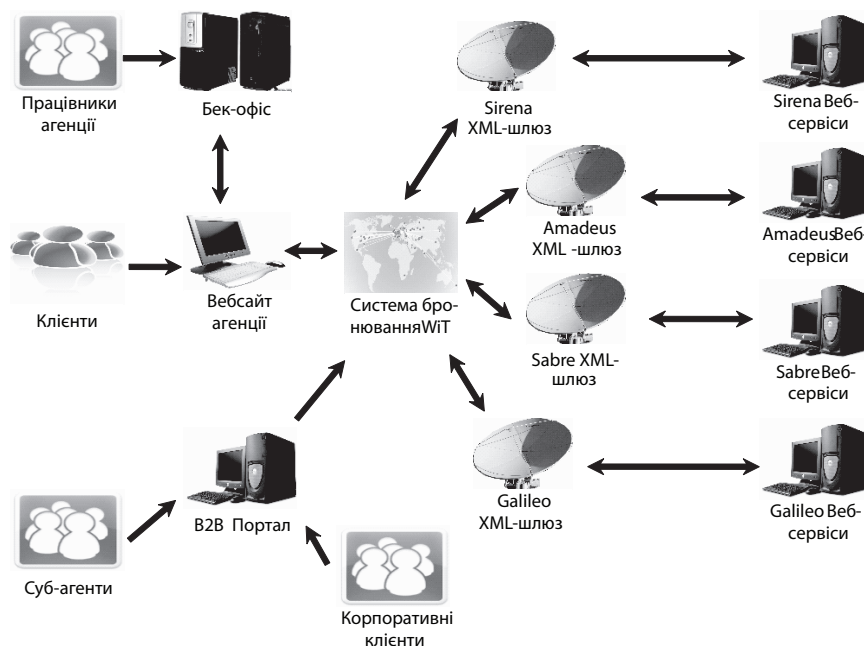

Рис. 2. Архітектура інтегрованої GDS-системи (на прикладі розробки компанії DNA Travel Technologies Ltd.) [5]

ВИСНОВКИ

Присутність на вітчизняному ринку двох потужних продуцентів глобальних систем бронювання – Amadeus та Galileo, забезпечує операторів та агентів необхідним інструментарієм для оптимізації роботи з туристичним контентом з метою надання максимально якісного продукту, що повністю відповідає вимогам споживачів. Економія часу, яка досягається при цьому, дає змогу розраховувати на додаткові прибутки від залучення більшої кількості клієнтів. А функція пошуку максимально дешевих тарифів від авіакомпаній (пропозиції лоу-кост компаній зазвичай виводяться в окремому меню) та готелів може стати тією конкурентною перевагою, яка забезпечить стабільність функціонування підприємств у довгостроковому періоді.

Подальші наукові розробки повинні бути спрямовані як на удосконалення функціональних можливостей сучасних систем бронювання, так і забезпечення їхньої

інтегрованості у існуючі інформаційні системи підприємств туризму. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Мельниченко С. В.** Автоматизовані системи бронювання в туризмі/ С. В. Мельниченко // Культура народів Причорномор'я.– 2008.– № 140.– С. 96 – 100.
- 2. Мельниченко С. В.** Інформаційні технології в туризмі: теоретичні та практичні аспекти/ С. В. Мельниченко // Вісник Запорізького національного університету.– 2010.– № 2(6).– С.129 – 138.
- 3. Global Distribution System (GDS)** [Електронний ресурс].– Доступ до джерела: <http://www.businessdictionary.com/definition/Global-Distribution-System-GDS.html>.
- 4. GDS History** [Електронний ресурс].– Доступ до джерела: <http://www.luxuryres.com/history.html>
- 5. GDS – Flight Booking System** [Електронний ресурс].– Доступ до джерела: <http://www.dnatraveltech.com/gds.aspx>